

Anglosaská Amerika – Kanada

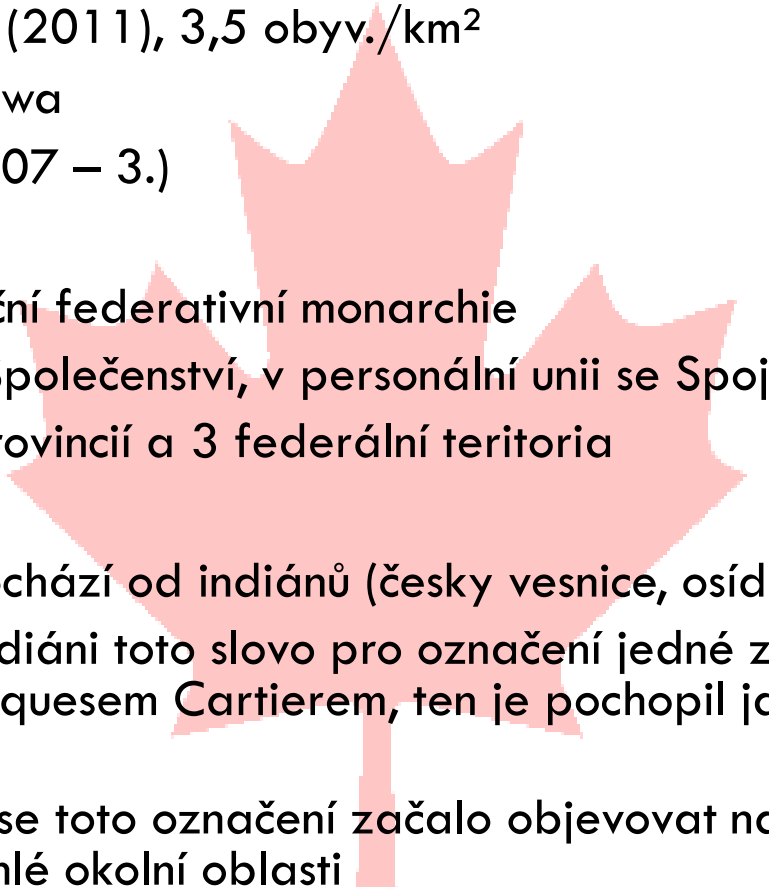

Regionální
geografie Ameriky,
Austrálie a
polárních oblastí

Přednáška č. 2

© HS

Kanada - základní údaje

- 9 976 000 km² (druhý největší stát světa)
  - 34,5 mil. obyvatel (2011), 3,5 obyv./km²
  - Hlavní město: Ottawa
  - HDI 2010 – 4. (2007 – 3.)

  - Nezávislá konstituční federativní monarchie
    - člen britského Společenství, v personální unii se Spojeným královstvím
    - federace 10 provincií a 3 federální teritoria

  - Název **Canada** pochází od indiánů (česky vesnice, osídlení)
    - 1535 použili indiáni toto slovo pro označení jedné ze svých osad v rozhovoru s Jacquesem Cartierem, ten je pochopil jako označení celého území
    - Od roku 1547 se toto označení začalo objevovat na mapách jako označení rozsáhlé okolní oblasti
-

Rozměry

nárokuje od roku 1925

60°–141° z. d.

Cape Columbia
83°07' s. š.

760 km

Alert

nejsevernější trvalé sídlo planety

141° z. d.

4 600 km

5 200 km

Cape Spear
52°37' z. d.

49° s. š.

Middle Island, 41°41' s. š.

- CANADA – Political**
- International boundary
  - - - International boundary (disputed)
  - 370 km Exclusive Economic Zone (EEZ) boundary
  - - - Provincial/territorial boundary
- Alberta**
☆ Ottawa National capital
◇ Regina Provincial/territorial capital
● Kamloops Other locale
- Scale
0 250 500 750 1 000 km

Před příchodem Evropanů ...

- 2 odlišné skupiny domorodců:

- **Indiáni**

- přišli na území Kanady cca před 30 tis. let
- v 15. století kolem 220 tis. lidí
- většinou kočovní lovci, zemědělstvím se živil jen Irokézové na JV a některé kmeny na západním pobřeží

- **Inuité** (dříve Eskymáci – dnes je toto označení vnímáno jako nadávka)

- přišli později, od Indiánů se lišili kulturně i rasově
- v 15. století kolem 25 tis. lidí

- Na přelomu 10. a 11. století Vikingové (jistá je jejich přítomnost na Newfoundlandu), jejich osídlení existovalo jen krátce a z dlouhodobého hlediska nemělo význam
- „podruhé“ objevil území dnešní Kanady pro Evropu v roce 1497 **John Cabot / Giovanni Caboto** (opět Newfoundland, Labrador)
- Zpočátku malý zájem o kolonizaci (nebyla známa naleziště drahých kovů), pobřeží navštěvovali především rybáři a obchodníci s kožešinami
- 1534: pobřeží Newfoundlandu a záliv svatého Vavřince podrobně prozkoumal **Jacques Cartier**
  - ▣ Cartierovy výpravy (celkem 3) otevřely cestu francouzské kolonizaci
  - ▣ První dlouhodobé evropské osídlení zde založili Francouzi:
    - Port Royal (1605)
    - Québec (1608)
- Angličané založili první trvalé osady v roce 1610 v oblasti Newfoundlandu

Kanada po 2. světové válce

- Charakteristická je stále větší ekonomická integrace mezi Kanadou a USA
- 1987: **Kanadsko-americká smlouva o volném obchodu** (*Canada-United States Free Trade Agreement*), která vytvořila zónu volného obchodu –později zapojeno i Mexiko (**NAFTA**)
- Toto propojování ekonomik nemá jednoznačné ohlasy na kanadské straně:
  - snahy integraci obou zemí posílit (existuje zde signifikantní skupina usilující o vytvoření tzv. Severoamerické unie)
  - poměrně hlasití jsou ale i odpůrci
- Problém je diskutován zejména v souvislosti s quebeckým separatismem (odtržení Quebecu by narušilo kompaktnost kanadského území), jisté odstředivé tendence jsou i ve 4 západních provinciích

Politické poměry

- Ústavu získala země až v roce 1982
  - do té doby byl základem právního řádu zákon o Britské Severní Americe (*British North America Act*) z roku 1867
- Ústava prohlašuje stát za zcela nezávislý a ruší poslední formální svazky s Británií
- Kanada zůstává nadále v personální unii se Spojeným královstvím (mají společnou hlavu státu – královnu Alžbětu II.)
  - státy jsou na sobě naprosto nezávislé, „pouze“ zastává úřad kanadské královny a královny Spojeného království jedna a táž osoba
  - pro výkon funkcí hlavy státu zastupuje královnu **generální guvernér** (královna ho jmenuje na návrh vlády)

Generální guvernér

- Má spíše symbolickou roli
- V současnosti **David Johnston** (od 1. 10. 2010)
- Často je post obsazován příslušníky menšin je jistá tradice
  - 2005–2010 zastávala post **Michaëlle Jean**, dcera imigrantů z Haiti, narodila se ještě v Port-au-Prince
  - 1999 – 2005: 伍冰枝 / **Adrienne Clarkson** pocházející z Hongkongu

Zákonodárná moc

- Politické instituce kopírují britský model
- **Kanadský parlament** je složen ze dvou komor:
  - 308 členná volená dolní komora **Sněmovna lidu** (*The House of Commons*)
  - 105 členná jmenovaná horní komora **Senát** (*The Senate*)
- Každý ze členů Sněmovny lidu je volen většinovým volebním systémem na 5 let
- Členové senátu (křesla jsou přidělována na regionálním základě) jsou vybíráni premiérem a formálně jmenováni generálním guvernérem, svou funkci zastávají až do dosažení věku 75 let

Federace

- Kanada je federací 10 provincií, ústřední vláda spravuje ještě 3 teritoria
- Federace je historicky založena na národním principu (řešila vztahy mezi Horní a Dolní Kanadou), dnes převažují jednotky založené na územním principu
- Provincie jsou značně velikostně (rozloha, počet obyvatel) nevyrovnané
- Obecně mají provincie poměrně silné pravomoci a práva
  - Federální vláda provádí tzv. vyrovnávací platby, které přesouvají finanční prostředky od bohatších provincií do rozpočtů provincií chudších
  - důsledek: pro některé provincie je členství v kanadské federaci výhodnější než pro jiné
  - provincie jsou mj. zodpovědné za většinu sociálních programů v Kanadě a společně soustředí více finančních prostředků než federální vláda
  - důsledek: sociální systém státu není jednotný
- Ústavně není řešena otázka možnosti vystoupení z federace, přes opačné stanovisko nejvyššího soudu z roku 1997 se ale všeobecně uznává právo provincií tento krok učinit (zejména v souvislosti s provincií Québec / Quebec)

Struktura federace

Regiony Kanady

- Tradiční je dělení Kanady na 5 ekonomicko-geografických regionů:
  - Atlantský (Newfoundland a Labrador, Nova Scotia, Nový Brunšvik, ostrov Prince Edwarda)
  - Centrální (Ontario a Quebec)
  - Prérijní (Manitoba, Saskatchewan, Alberta)
  - Pacifický (Britská Kolumbie)
  - Arktický (Yukon, Severozápadní teritoria, Nunavut)

Québec / Quebec

- Největší kanadská provincie (15 % území Kanady, 1,5 mil. km²)
- Od dob francouzské kolonizace si zachovává většina obyvatel jako hlavní jazyk francouzštinu (80 %, z nich 1/2 je bilingvních – s angličtinou) a římskokatolickou víru (86 %)
  - Jde o důsledek fr. koloniální politiky: do Ameriky se mohli stěhovat jen katolíci
- První velký pokles podílu frankofonního obyvatelstva přineslo osamostatnění USA (území s anglofonní většinou později vyčleněno)
- Po 2 sv. válce tzv. tichá revoluce, vlivem silné imigrace zřetelně poklesl podíl francouzsky mluvících obyvatel a došlo k výrazné sekularizaci společnosti (církve např. ztratila kontrolu nad školstvím)
- Společenské a politické změny v 60. a 70. letech vedly k prudkému nárůstu autonomistických a separatistických snah

Québec / Quebec

- 2 referenda o osamostatnění:
  - 1980 jednoznačně proti (60 : 40)
  - 1995 velmi těsně proti (pro odtržení 49,4 % hlasujících, frankofonní obyvatelstvo tvoří v provincii 80 %, čili o neúspěchu referenda rozhodly menšiny)
- 1997 Kanadský nejvyšší soud vydal stanovisko, že Québec nemá právo na jednostranné vyhlášení nezávislosti
- separatistické hnutí stále aktivní, soustřeďuje se ale na otázku zvláštního postavení provincie v rámci federace
- zdá se, že by se mohli Quebečané spokojit s postavením zvláštního společenství uvnitř Kanady:
  - v roce 2003 uznala federální vláda Québec za „zvláštní společenství“ (*distinct society*)
- v roce 2006 parlament deklaroval Quebečany za „národ“ (jediné společenství, kterému byl v Kanadě přiznán tento status, problém je, že to nemá žádný reálný obsah; *nation within a united Canada*)

Státní znak a vlajka

- státní znak kombinuje znaky hlavních zdrojových zemí: Anglie, Skotska, Irska (polovina obyvatelstva) a Francie (čtvrtina)

- označovaná jako „vlajka javorového listu“
- barvy vlajky – červená a bílá jsou národními barvami
- 11 cípům javorového listu není přikládán žádný specifický význam
- 2 postranní pruhy symbolizují oceány, jež Kanadu omývají - tedy oceán Atlantský a oceán Tichý

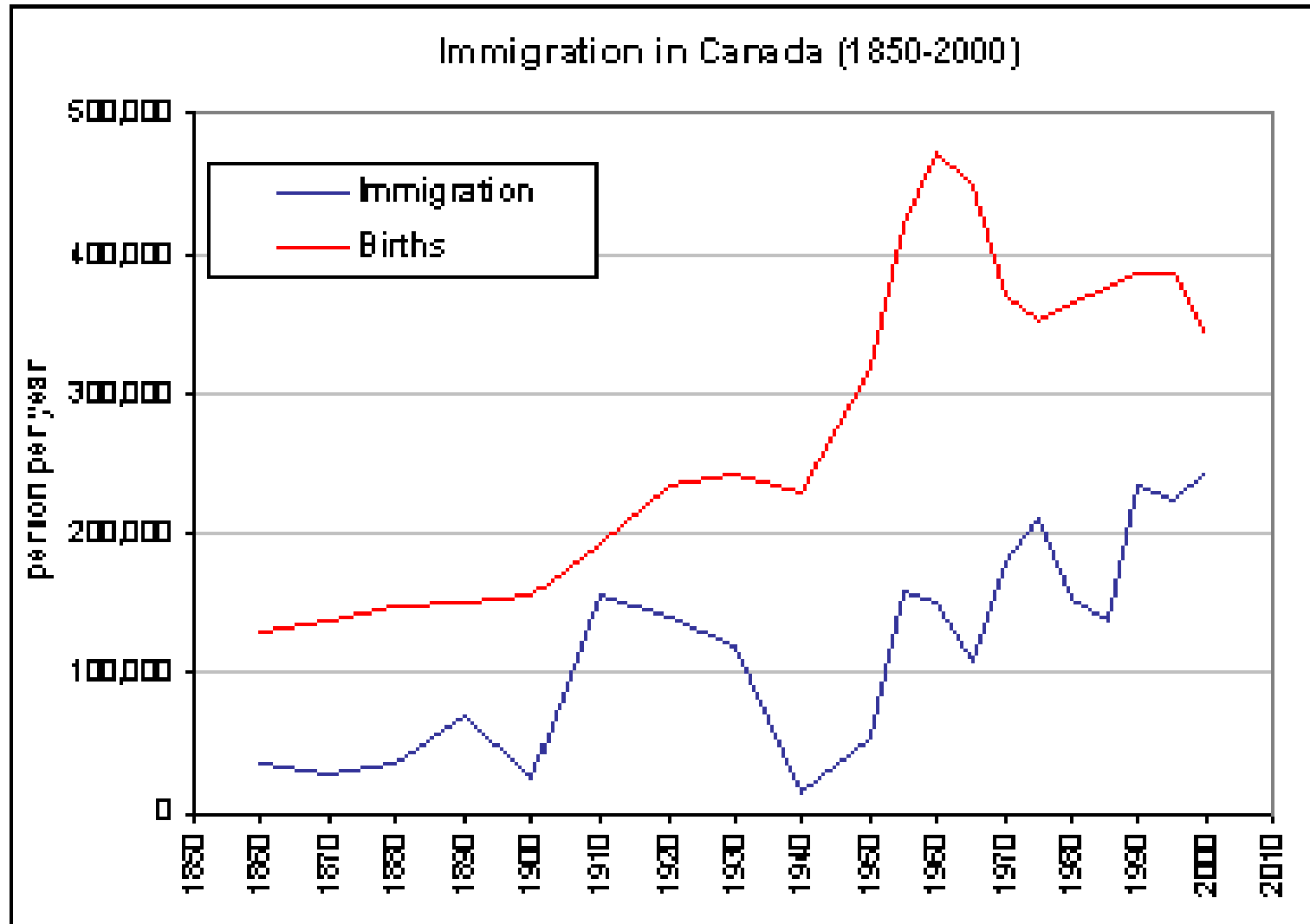
Obyvatelstvo

- 34,5 mil. obyvatel (2011) – 36. na světě
- hustota osídlení 3,41 obyvatel/km² (228. – jedna z nejnižších na světě)
- rozmístění obyvatelstva je velmi nerovnoměrné:
  - do 150 km od hranic USA žije 72,0 % obyvatel
  - jižně od 49° s. š. žije 70,0% obyvatel
  - přes 60 % obyvatelstva žije mezi Velkými jezery a řekou Sv. Vavřince v pásu mezi Windsorem v Ontariu a městem Québec
- růst počtu obyvatel zajišťuje především imigrace, menší část přirozený přírůstek

Imigrace

- Kanada je klasickou imigrační zemí, roční imigrace se prakticky vyrovnává s porodností
- Imigrace je regulovaná:
  - Sjednocování rodin (má přednost)
  - Uprchlíci (má přednost)
  - Nezávislí migranti (podléhá výběru podle schopností a žádoucí kvalifikace)
- Migrace se výrazně podílí na růstu diverzity kanadské populace
- Jen v roce 2004 přišlo do Kanady 236 tis. imigrantů (37 tis. z Číny, 28 tis. z Indie, 14. tis. Filipíny, 13 tis. Pákistán, 6 tis. Írán, 6 tis. USA, 6 tis. Rumunsko, po 5 tis. Spojené království, Jižní Korea a Kolumbie)
- Silná je i emigrace (hlavně do USA)

Immigrace

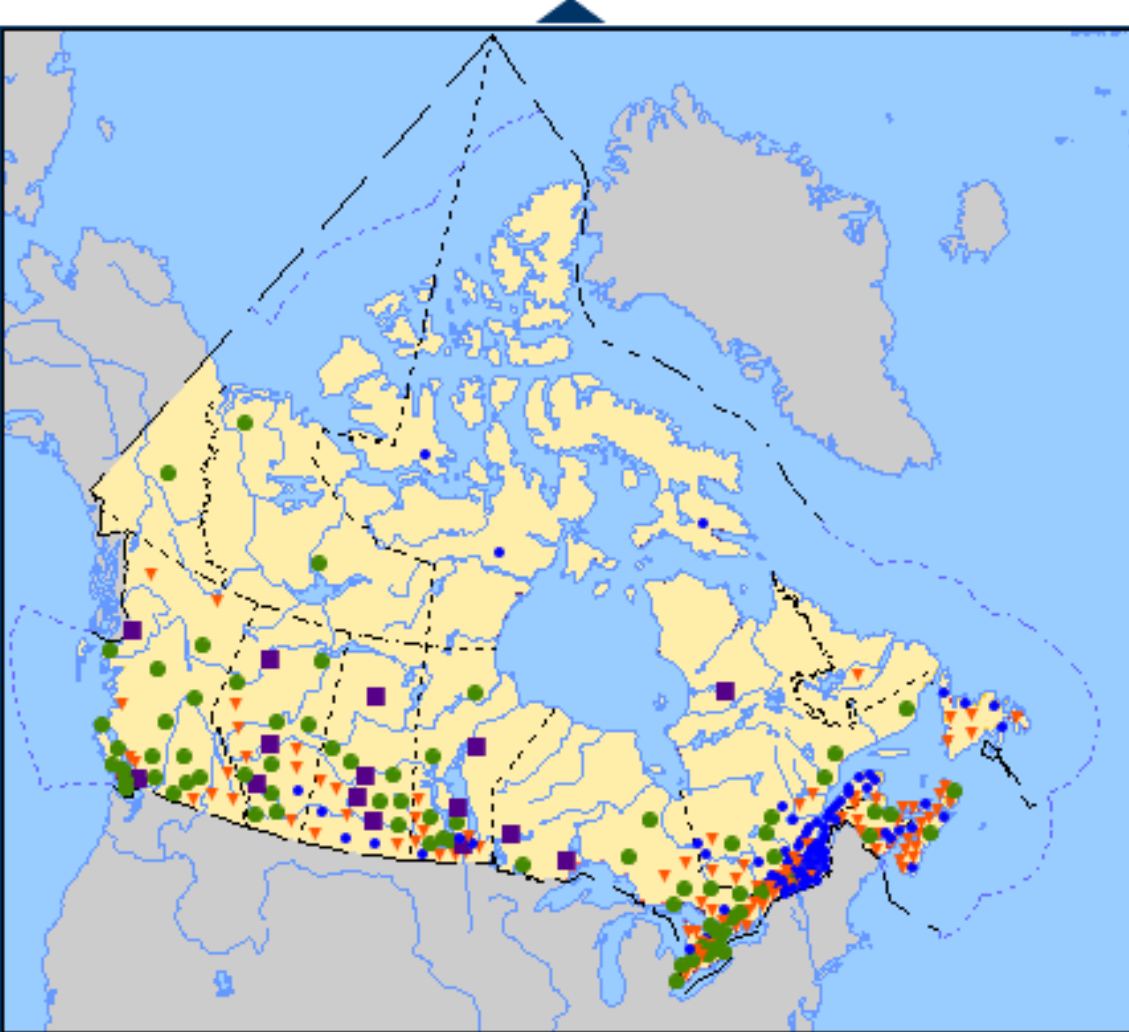

Etnické složení

- Kanada je etnicky velice různorodá, migranti si uchovávají povědomí svého etnického původu i několik generací
- Ve sčítání se zjišťuje etnické složení na základě deklarace sčítané osoby, je možná volba i většího množství etnických původů
- Při sčítání v roce 2001 existovalo 34 etnických skupin, k nimž se hlásí minimálně 100 000 obyvatel:
  - Největší takto definované etnické skupiny jsou Kanadčané (39,4 %), Angličané (20,2 %), Francouzi (15,8 %), Skotové (14,0 %), Irové (12,9 %), Němci (9,3 %), Italové (4,3 %), Číňané (3,7 %), Ukrajinci (3,6 %) a Indiáni (3,4 %) – součet přesahuje 100 % (je možné přihlásit se k více skupinám současně)
- Samostatně se zjišťují tzv. **viditelné menšiny**, v roce 2001 k nim patřilo 13,4 % obyvatel (v Torontu a Vancouveru se blíží jejich podíl 50 %)

Domorodé komunity

- Rozlišují se 3 skupiny domorodého obyvatelstva (*aboriginal peoples*):
  - **Inuité** jsou soustředěni zejména na severu ve svých tradičních, pro bělochy nehostinných oblastech, kolem 50 tis.
  - **Indiáni** (místně korektně First Nations) ve středu a na jihu země, část v rezervacích (velmi malé, je jich asi 2 tisíce), kolem 700 tis. lidí
  - **Métisové** (Métis) hlavně v prérijních provinciích, necelých 400 tis.
- Populace těchto tří původních etnik roste dvakrát rychleji než zbytek kanadské populace, v současnosti 1,1 mil. lidí (3,8 % obyvatelstva)
- Většinou nižší sociální status

0 590 1180 1770 2360 km

[Map Sources](#)

North American Indian Population (by census division)

- 10 - 299
- ▼ 300 - 1999
- 2000 - 10 000
- Greater than 10 000

Métis Population (by census division)

Inuit Population (by census division)

Capital Cities

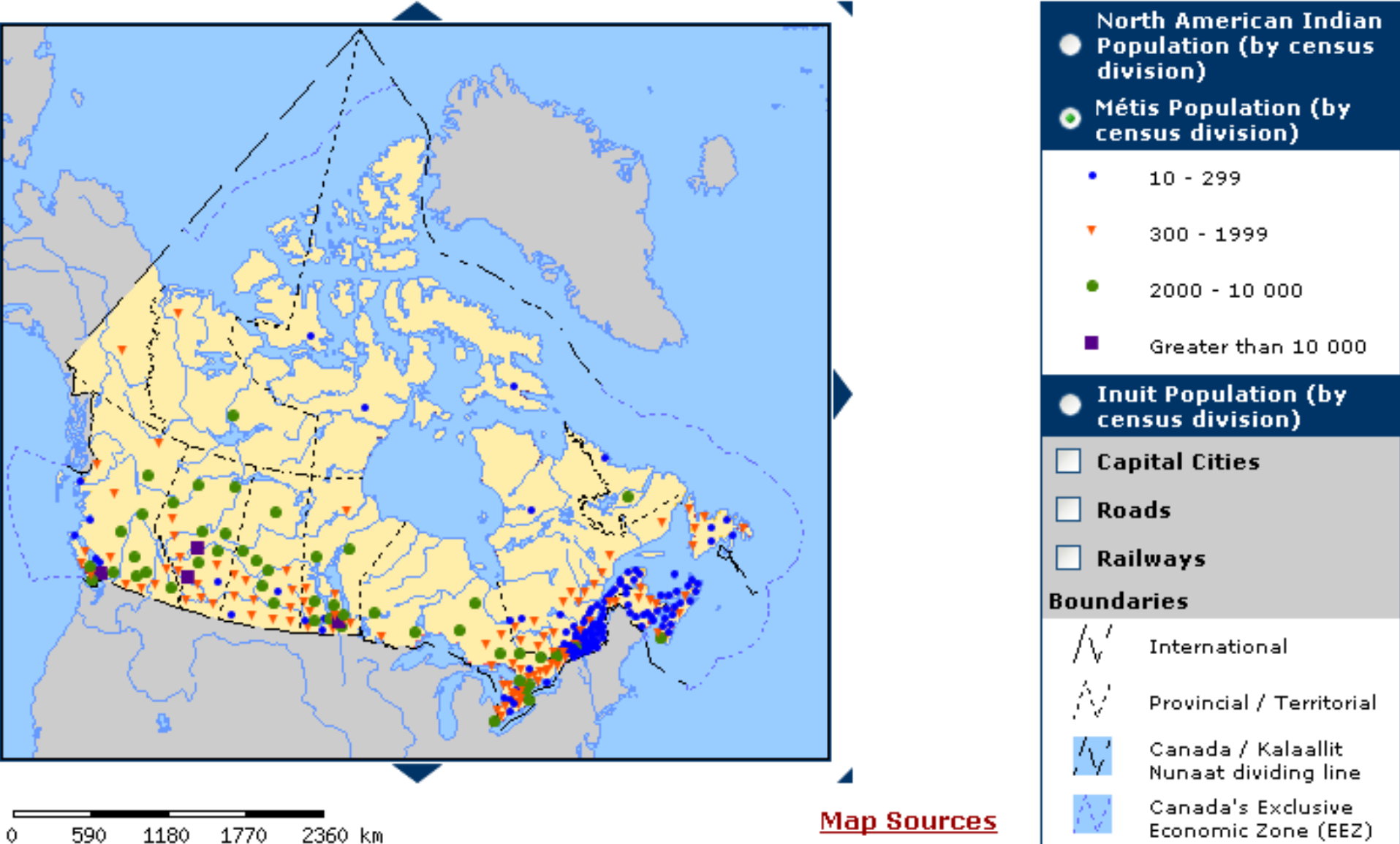
Roads

Railways

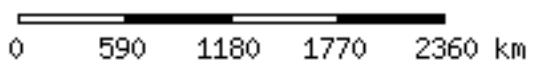
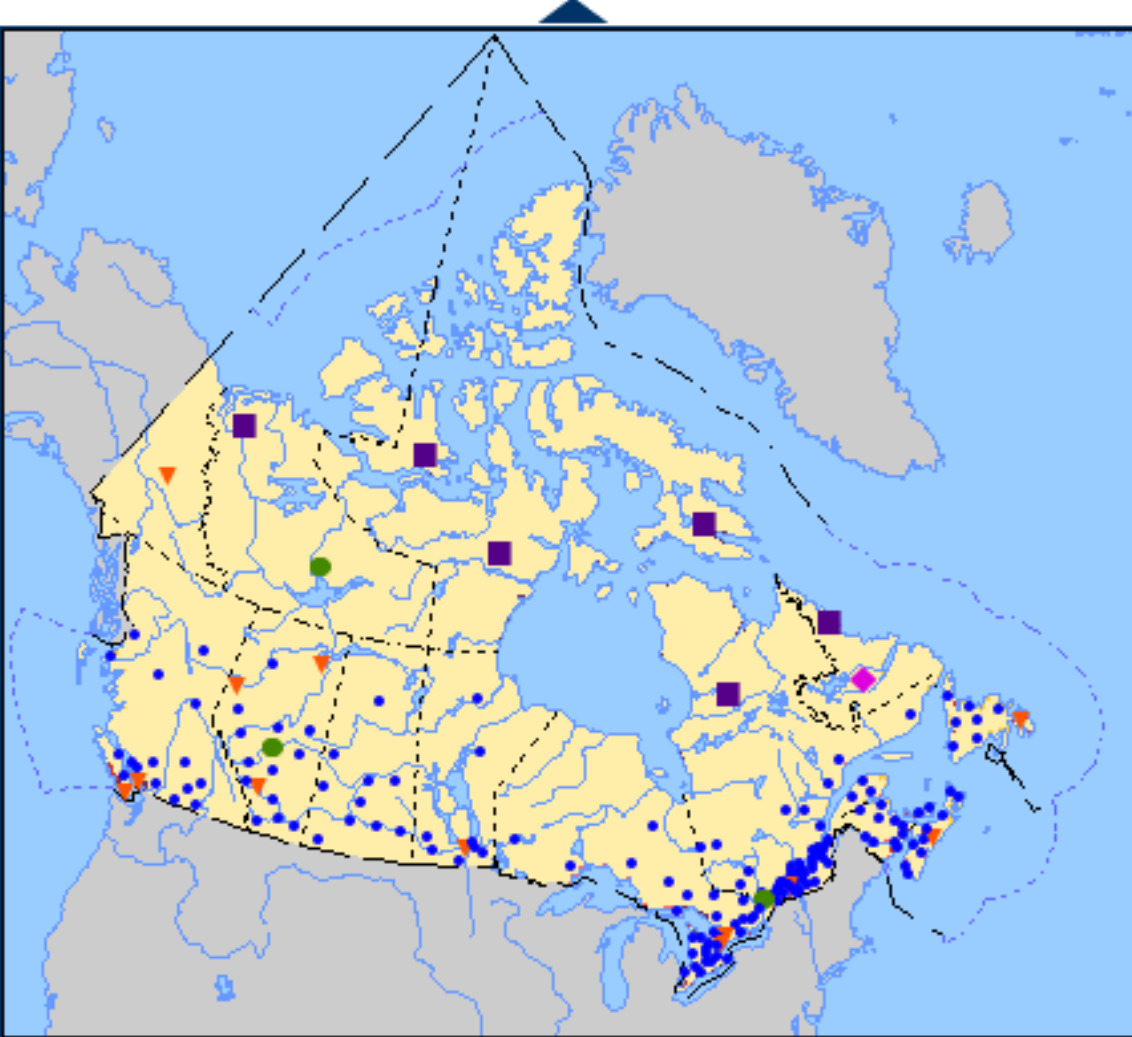
Boundaries

- International
- - - Provincial / Territorial
- Canada / Kalaallit Nunaat dividing line
- Canada's Exclusive Economic Zone (EEZ)

The Atlas of Canada: <http://atlas.nrcan.gc.ca/site/english/index.html>

Métisové – indiánsko-běloští míšenci (potomci francouzských a skotských otců a indiánských matek)

[Map Sources](#)

North American Indian Population (by census division)

Métis Population (by census division)

Inuit Population (by census division)

- 10 - 99
- ▼ 100 - 499
- 500 - 999
- ◆ 1000 - 2000
- Greater than 2000

□ Capital Cities

□ Roads

□ Railways

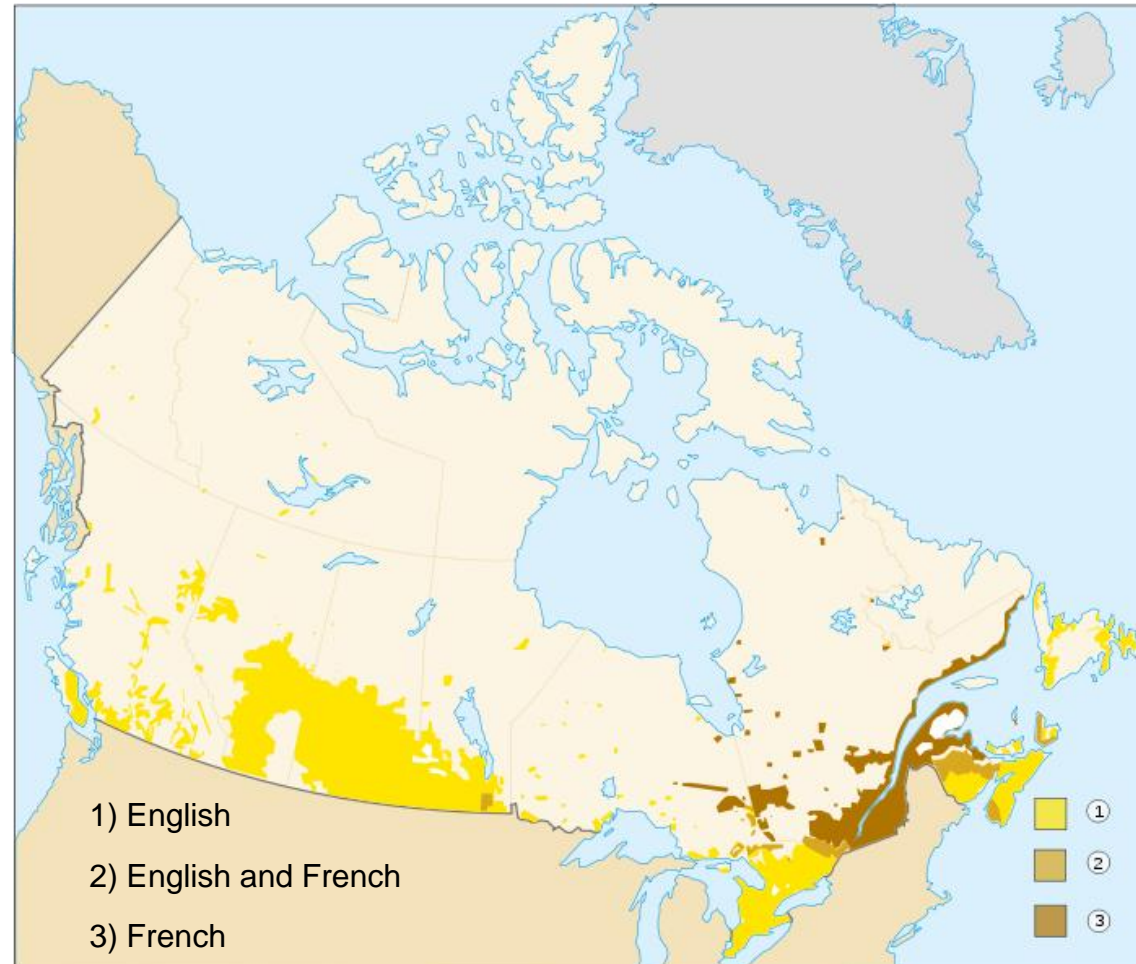
Boundaries

- International
- - - Provincial / Territorial
- ▬ Canada / Kalaallit Nunaat dividing line
- ⊡ Canada's Exclusive

Dvojjazyčnost

- na federální úrovni je Kanada od roku 1969 oficiálně dvojjazyčná
- úředními jazyky jsou:
  - angličtina (59,7 % obyvatel)
  - francouzština (23,2 % obyvatel)
- (alespoň) jeden z úředních jazyků ovládá 98,5 % obyvatel
- znalost jednoho z úředních jazyků je podmínkou k udělení občanství

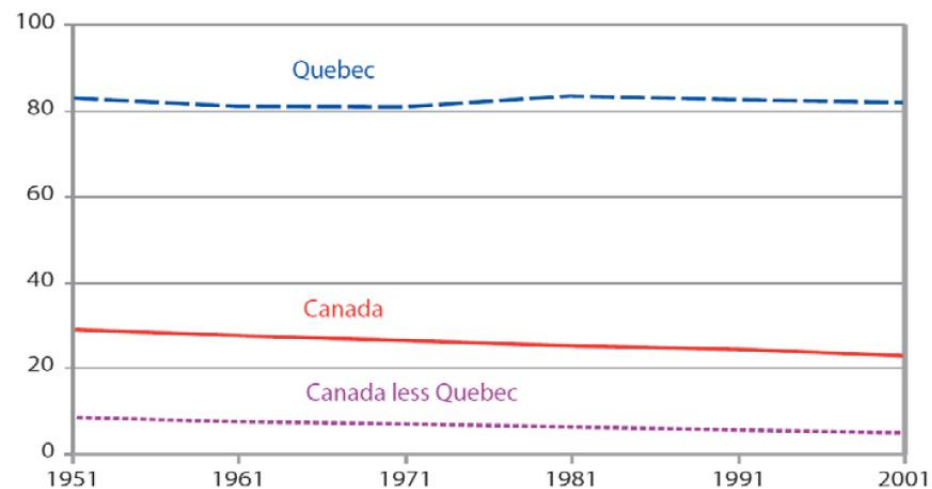

Jazyky v provinciích a teritoriích

- V Québecu / Quebecu je jediným oficiálním jazykem francouzština (většina obyvatel se anglicky vůbec nedomluví)
- Provincie Nový Brunšvik je dvojjazyčná
- V ostatních provinciích je úředním jazykem formálně nebo neformálně angličtina, v Ontariu, Manitobě a v Novém Skotsku je nicméně v úředním styku používána i francouzština
- Teritoria musí povinně používat jako úřední jazyky angličtinu a francouzštinu, v Severozápadních teritoriích je uznáno jako úřední dalších 9 indiánských a inuitských jazyků (Chipewyan, Cree, Gwich'in, Inuinnaqtun, Inuktitut, Inuvialuktun, North Slavey, South Slavey, Tłıchǫ (dogrib)), v Nunavutu 2 inuitské jazyky (Inuktitut, Inuinnaqtun))

Jazykové poměry provincií

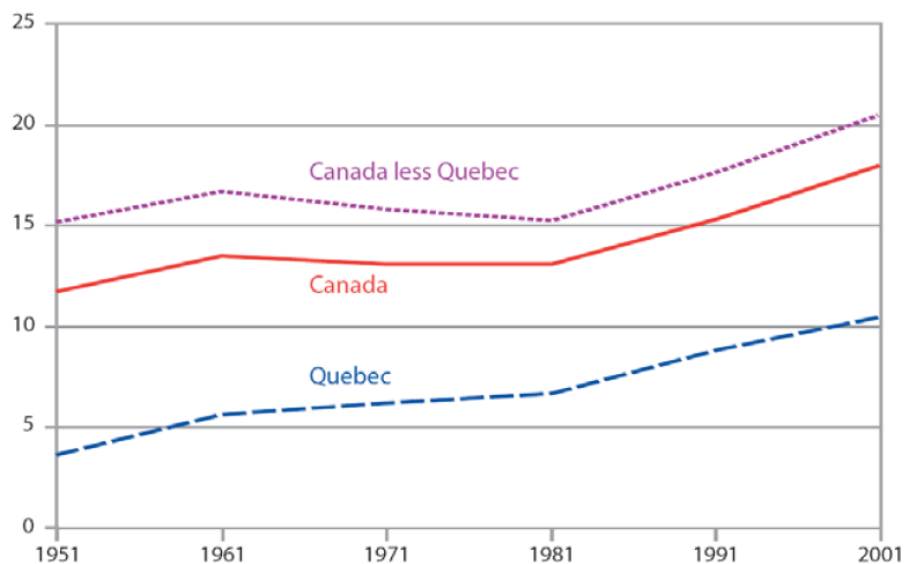
Provincie/teritorium	Počet obyvatel	AJ (%)	FJ (%)	Jiný jazyk (%)
Ontario	11 285 550	71,6	4,4	23,7
Québec	7 506 581	6,0	81,0	7,1
Britská Kolumbie	3 868 875	74,1	1,5	24,3
Alberta	2 941 150	81,8	2,0	16,0
Manitoba	1 103 700	75,8	4,1	19,9
Saskatchewan	963 150	85,7	1,9	12,2
Nové Skotsko	897 570	93,0	3,8	3,0
Nový Brunšvik	719,710	64,7	32,9	1,7
Newfoundland a Labrador	508 075	98,4	0,4	1,1
Ostrov prince Edwarda	133 385	93,9	4,3	1,5
Severozápadní teritoria	37 105	78,1	2,6	19,0
Yukon	28 525	87,1	3,1	9,5
Nunavut	26 665	27,6	1,5	70,8

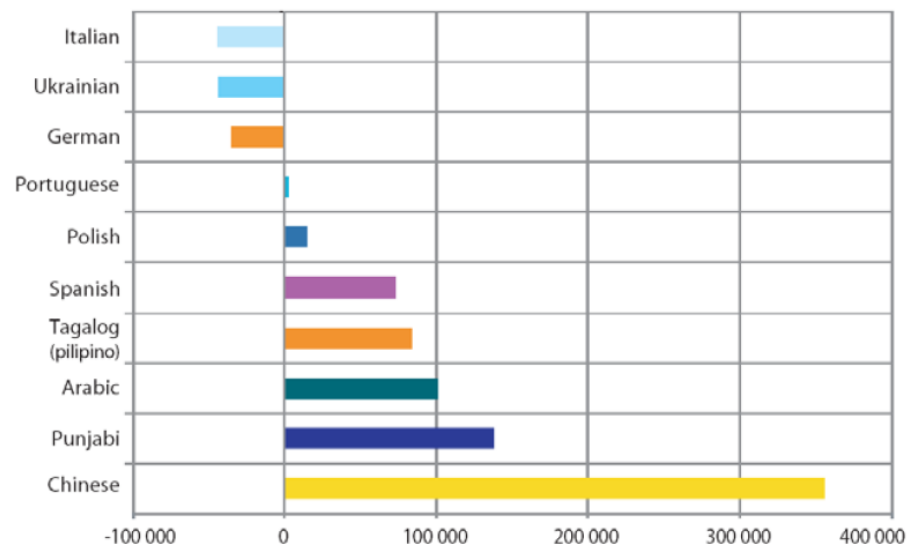
Vzhledem k silné imigraci roste počet obyvatel, jejichž mateřským jazykem (jen pokud je dosud ovládán) není žádný z úředních jazyků (asi 1/5 populace, přes 5,5 milionu lidí):

- čínština (vč. hakka, mandarínštiny, aj.) (850 tis.)
- itaština (470 tis.)
- němčina (440 tis.)
- paňdžábština (270 tis.)
- španělština (250 tis.)
- portugalština (214 tis.)
- polština (208 tis.)
- ...
- čeština (25 tis.), slovenština (18 tis.)

Podíl populace s francouzštinou jako mateřským jazykem 1951–2001

Podíl populace s mateřským jazykem odlišným od angličtiny a francouzštiny 1951–2001

Vývoj počtu 10 nejpočetnějších allofonních jazyků 1991–2001

Největší městské aglomerace

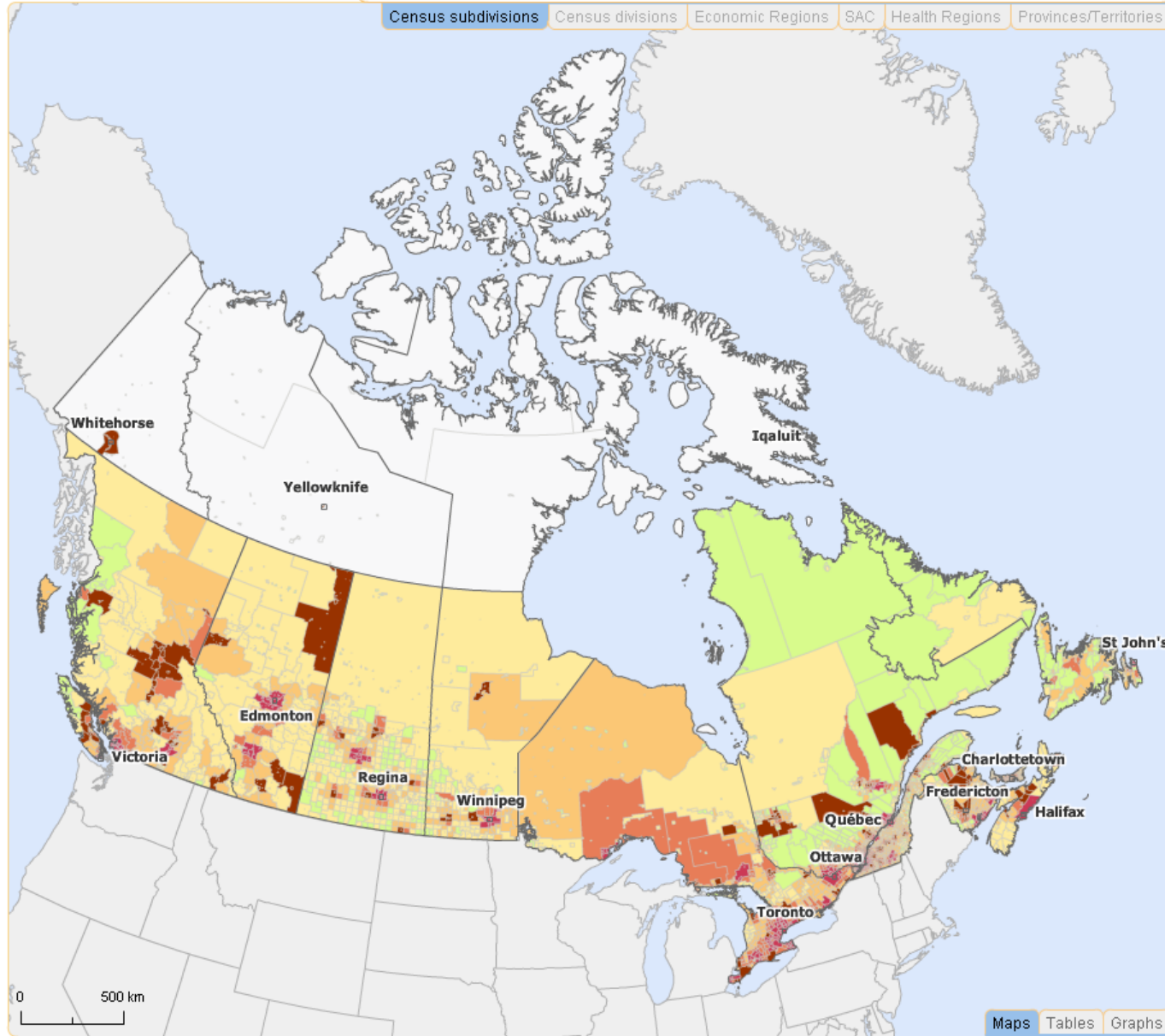
- Leží hlavně v oblasti Velkých jezer a povodí řeky sv. Vavřince (Montréal / Montreal, Toronto)
- Jihozápadní část pobřeží (Vancouver)
- V prérijních oblastech města, která vznikla jako administrativní a obchodní centra, později se z nich staly i průmyslové uzly (Winnipeg, Regina, Edmonton, Saskatoon, Calgary)

Metropolitní zóny

<http://www.cid-bdc.ca/english/index.html>

Community Information Database

Selection overlays...
Census subdivisions | Census divisions | Economic Regions | SAC | Health Regions | Provinces/Territories

Analysis with colour shading

Community Type

Metropolitan Influence Zones (MIZ) typolo 2006

Metropolitan Influenced Zones (MIZ) typology

- Urban - CMA (457)
- Urban - CA (491)
- Rural - strong MIZ (501)
- Rural - moderate MIZ (1,282)
- Rural - weak MIZ (1,065)
- Rural - no MIZ (1,525)
- Territories (97)

Source: Statistics Canada, Agriculture and Rural Working Paper No. 61, Catalogue no. 21-601-M.

Analysis with symbols

Select a theme...

Select an indicator...

[Full dataset in Beyond 20/20](#)

Canada zooms

Navigation

Zoom in: 100 %

English

Ekonomika – celková charakteristika

- Kanada je jedním z nejbohatších států světa s vysokými příjmy na jednoho obyvatele
- Je členem OECD a skupiny G8
- Ekonomika je tržní
  - Obecně je míra regulace vyšší než v sousedních USA, ale nižší, než je obvyklé v Evropě
- V minulém desetiletí ekonomika celkově rychle rostla a země si zachovala nízkou nezaměstnanost
  - v roce 2006 byla nezaměstnanost 6,3 % (nejvyšších hodnot dosahuje na Newfoundlandu a Labradoru – kolem 14,5 %)
  - leden 2011 – 8 % (zvýšení díky ekonomické recesi)

Ekonomika – celková charakteristika

- Na počátku 20. století převážně zemědělský stát, poté rozvoj průmyslu
- Mezi přední světové ekonomiky se Kanada zařadila velmi rychle díky poválečnému období
  - 2. světová válka byla v Kanadě provázena výraznou konjunkturou (dodávky zbraní, potravin, strategických surovin do USA)
- Po roce 1945: urychlen geologický průzkum (rozvoj těžby) a budování hydroelektráren (rozvoj nových průmyslových odvětví, mj. i odvětví energeticky náročných)
- Nyní kanadské ekonomice dominuje sektor služeb (zaměstnává 3/4 Kanad'anů)
  - V zemědělství pracuje 325 tis. lidí, v průmyslu 2,3 mil., jen obchodem se zabývá 2,5 mil. lidí, dalších 1,7 mil. lidí pracuje ve zdravotnictví a sociálním systému, 1,0 mil. ve vzdělávání apod. ...
- mezi rozvinutými zeměmi je však Kanada výjimečná významem primárního sektoru, zejména těžby dřeva a ropy

- Kanadská ekonomika je silně provázaná s ekonomikou USA (americký kapitál kontroluje ve většině odvětví 80–90 % produkce)
- Hospodářské vazby kanadských provincií a blízkých oblastí USA jsou mnohdy silnější, než mezi provinciemi navzájem (např. u Britské Kolumbie)
- Hospodářská úroveň provincií je vyrovnaná:
  - HDP/obyv. byl v roce 2010 v celokanadském průměru 39 tis. C\$ (2006: 44 tis. C\$)
  - Nejvyšší v Severozápadních teritoriích (98 tis.), nejnižší na ostr. Prince Edwarda (31 tis.), Québec / Quebec je mírně podprůměrný (37 tis.), Ontario průměrné (44 tis.)

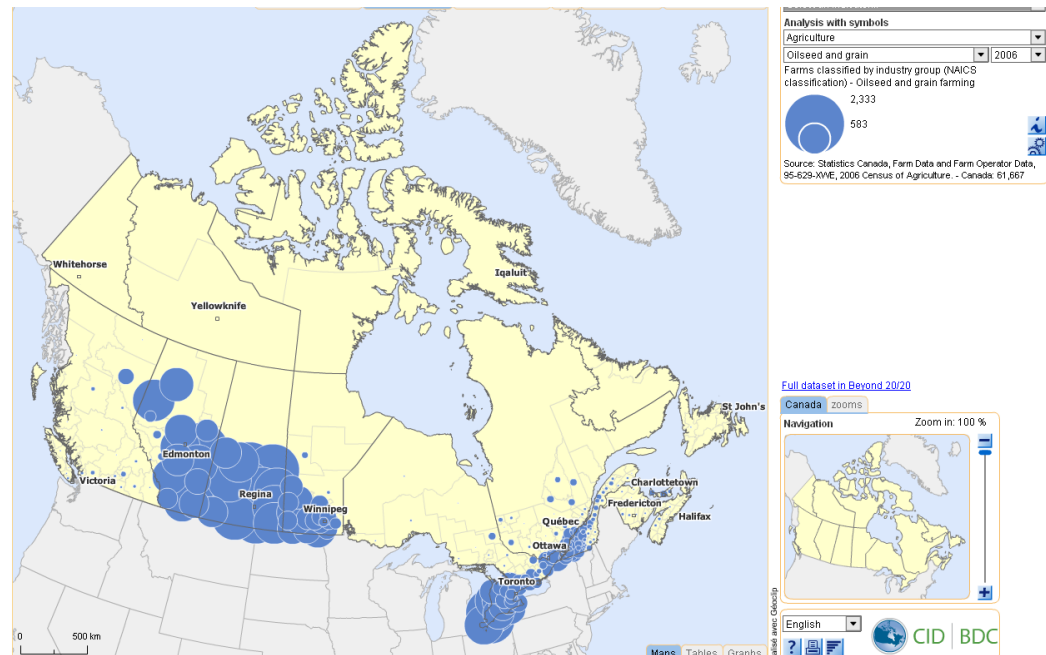
Zemědělství

- Zemědělsky se využívá jen 8 % rozlohy státu
- Základem zemědělství jsou privátní farmy (průměrná velikost je 676 ha, v préríjních provinciích dokonce kolem 1000 ha (ještě v roce 1961 jen 360 ha), výroba je velmi intenzivní (v zem. pracuje jen 1,5 % obyvatel)
- **Kanadské prémie** jsou dnes jedněmi z nedůležitějších oblastí pěstování pšenice a ostatních obilovin
  - rychlý rozvoj po roce 1872
  - parcelace půdy v oblasti dnešních préríjních provincií – tehdy se prodávaly farmy po 60 hektarech za 10 dolarů (přilákalo to desetitisíce kolonistů z Evropy i z USA)
  - trvalý problém: nedostatek srážek (300–400 mm), nutné zavlažovací soustavy si museli budovat kolonisté sami
  - 30. léta: zjevné zaostávání, proto vládní **program obnovy préríjní farmy**:
    - se spoluúčastí státu vybudováno 5 tis. zavlažovacích soustav
    - zároveň úspěchy ve šlechtění odolnějších odrůd obilovin

Šlechtění: Kanada má velmi dlouhou tradici šlechtitelství (nutnost vyrovnat se s nepříznivým klimatem, krátké vegetační období) – obiloviny, olejiny, brambory, zelenina, ovoce

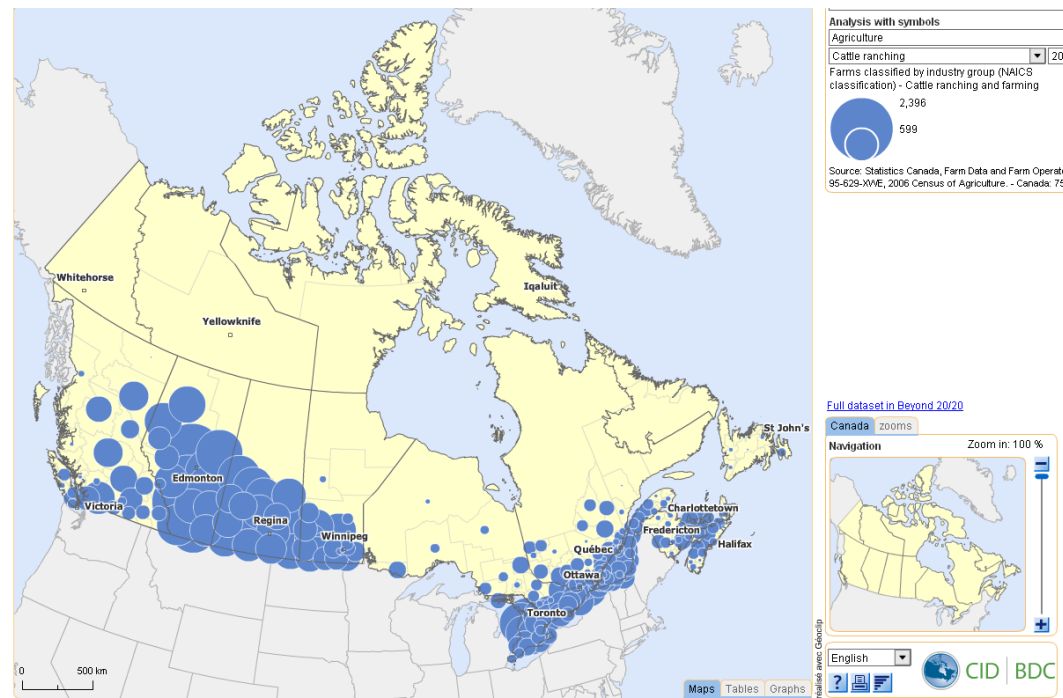
Rostlinná výroba

- Hodnotou produkce nižší než živočišná výroba, má ale většinový podíl (2/3) na exportu – Kanada je jednou ze „světových obilnic“
- Hlavní plodiny:
  - pšenice, ječmen, oves (prérijný pás) – viz mapa
  - kukuřice (jižní Ontario a Québec / Quebec)
  - olejniny (řepka, lněné semeno, hl. Manitoba)
  - sója (Ontario)
- Dále všechny obvyklé plodiny (brambory, cukrová řepa), ovoce, apod., výjimečná je produkce medu a javorového cukru a šťávy

Živočišná výroba

- Další přídomek Kanady: „továrna na maso“
  - Masný skot: prérijní provincie – [viz mapa](#)
  - Skot na mléko a prasata: Ontario a Quebec
  - Drůbež: oblasti koncentrací obyvatel
  - Tradiční chov a lov kožešinové zvěře (norci, lišky, ondatry, nutrie, bobři; oblast lesů a sever)
- Další tradiční odvětví (nejstarší odvětví kanadské ekonomiky vůbec) je **rybolov**:
  - Atlantské pobřeží: sledě, tresky, tuňáci
  - Tichooceánské pobřeží: lososi

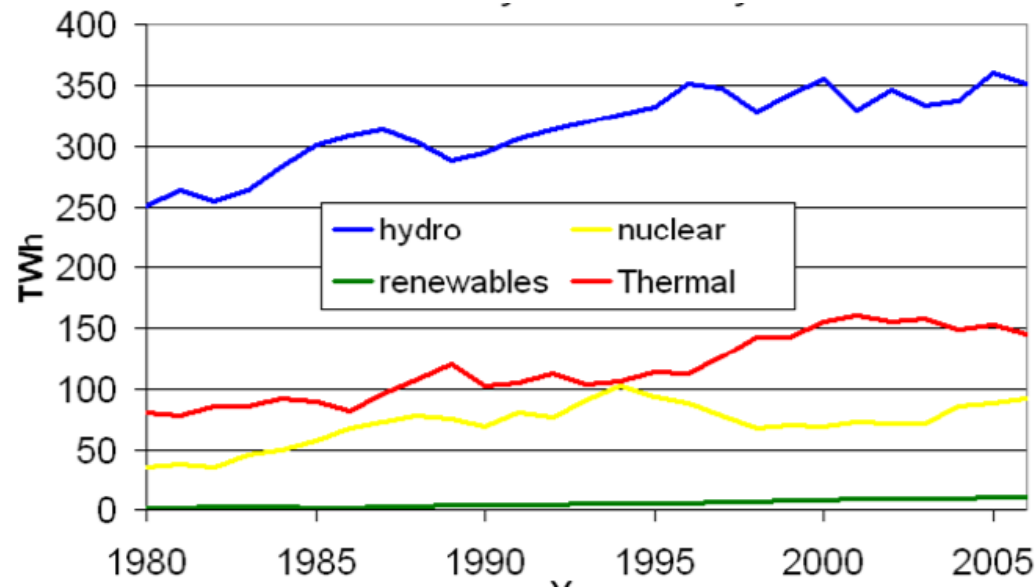

Potravinářský průmysl

- Navazuje na dříve v ekonomice dominantní zemědělství
- Jde hlavně o:
  - ▣ **Zpracování masa a mléka** (Ontario, Quebec)
  - ▣ **Zpracování ryb** (atlantské provincie a Britská Kolumbie)
  - ▣ **Výroba mouky** (prériijní provincie)

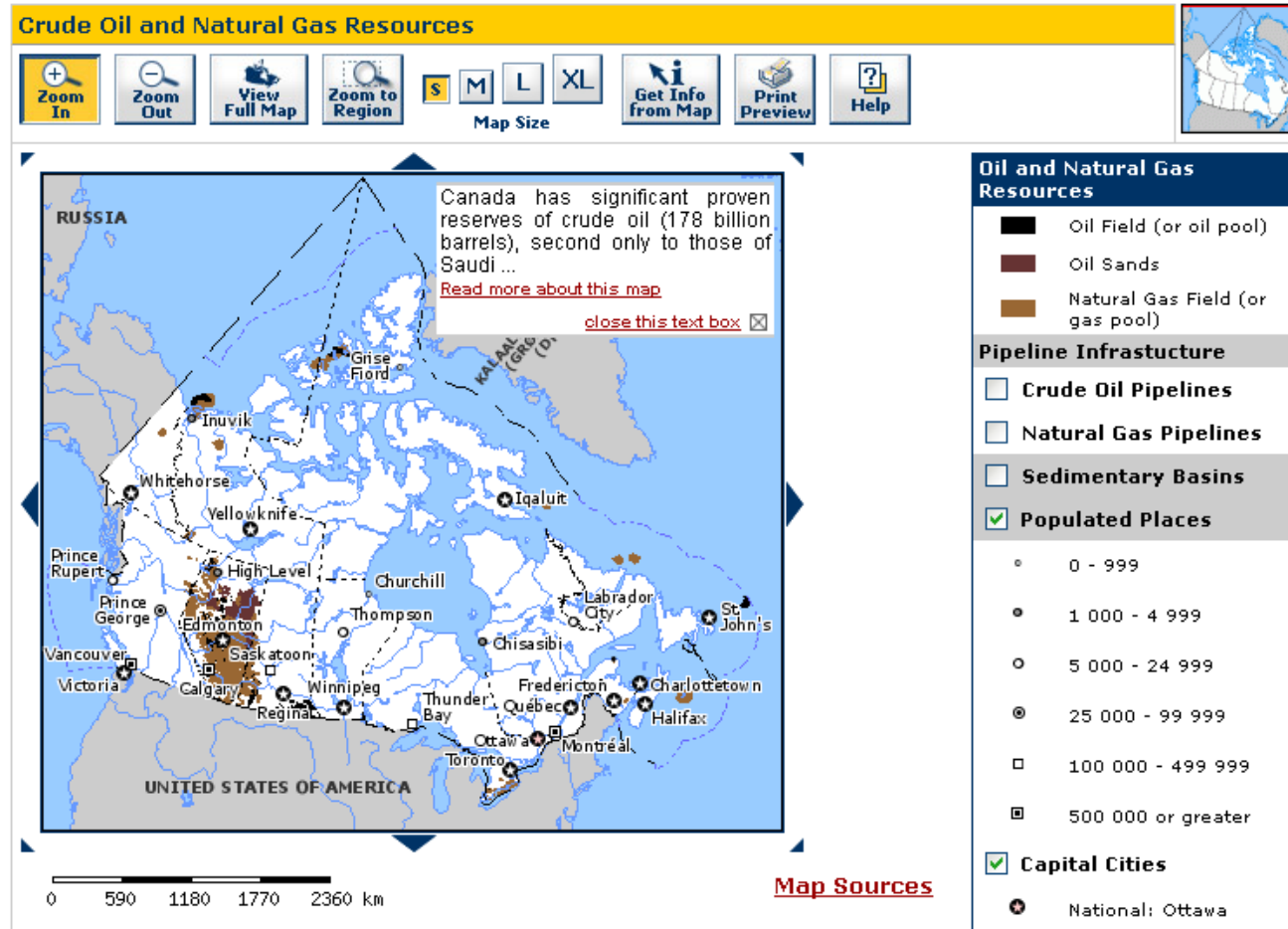
Energetika

- Kanada je vývozcem energie (opět mezi vyspělými zeměmi poměrně výjimečná situace)
- Kanada má výrazné postavení (1.–3. místo na světě) v těžbě řady strategických surovin
- Největší příjmy má země ze značných zásob **zemního plynu** při východním pobřeží a **ropy a plynu** v Albertě a částečně i v Britské Kolumbii a v Saskatchewanu
  - Zásoby ropy jsou druhé největší na světě (za Saúdskou Arábií)
- Vysoké jsou i možnosti získávání **vodní energie** (provincie Québec / Quebec, Britská Kolumbie, Newfoundland a Labrador, Ontario, Manitoba)

Těžba ropy

- Hlavní naleziště jsou v Albertě
- Hlavním těžářem je privátní **EnCana Corporation** se sídlem v Calgary, která je vůbec největším kanadským podnikem (roční obrat 16 mld. US \$).

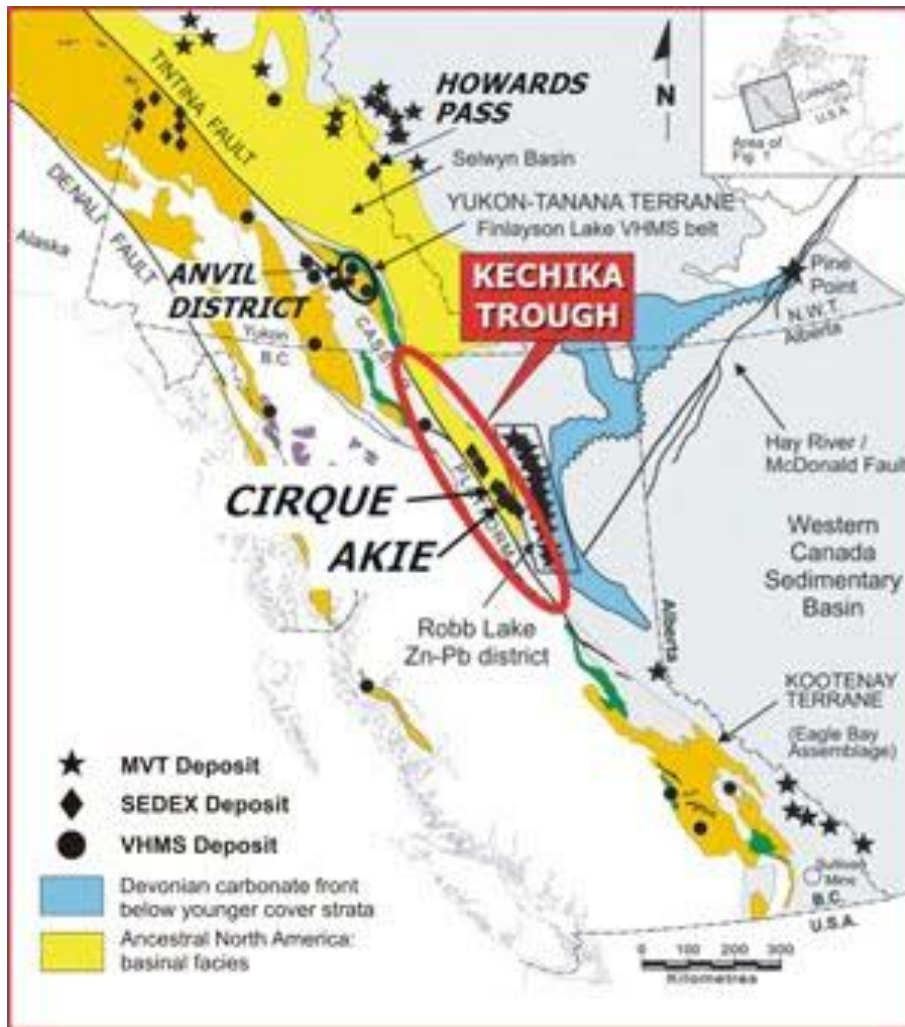
Těžba a zpracování ropy

- Kanada je soběstačná, ale místa těžby jsou jinde než hlavní centra spotřeby
- Nově objevená a využívaná ložiska jsou stále vzdálenější, s místy spotřeby je spojuje síť produktovodů
- Hlavní centrum těžby ropy a plynu je Alberta (až 90 % produkce)
  - zde přebytek, vývoz do USA
  - východ země ropu dováží z Karibské oblasti
- Střediska petrochemie:
  - Edmonton (oblast těžby),
  - Sarnia (Ontario, koncové město ropovodu),
  - přístavy (Quebec, Halifax),
  - místa na trasách ropovodů (Calgary, Regina, Winnipeg, Toronto)

Těžba surovin

- Kanada je největším světovým vývozcem **zinku** a **uranu**
- ...a předním světovým vývozcem **zlata, niklu, molybdenu, azbestu, titanu, platiny, kobaltu, síry, draselných solí**
- těží se i řada dalších surovin, chybí jen bauxit

Zinek

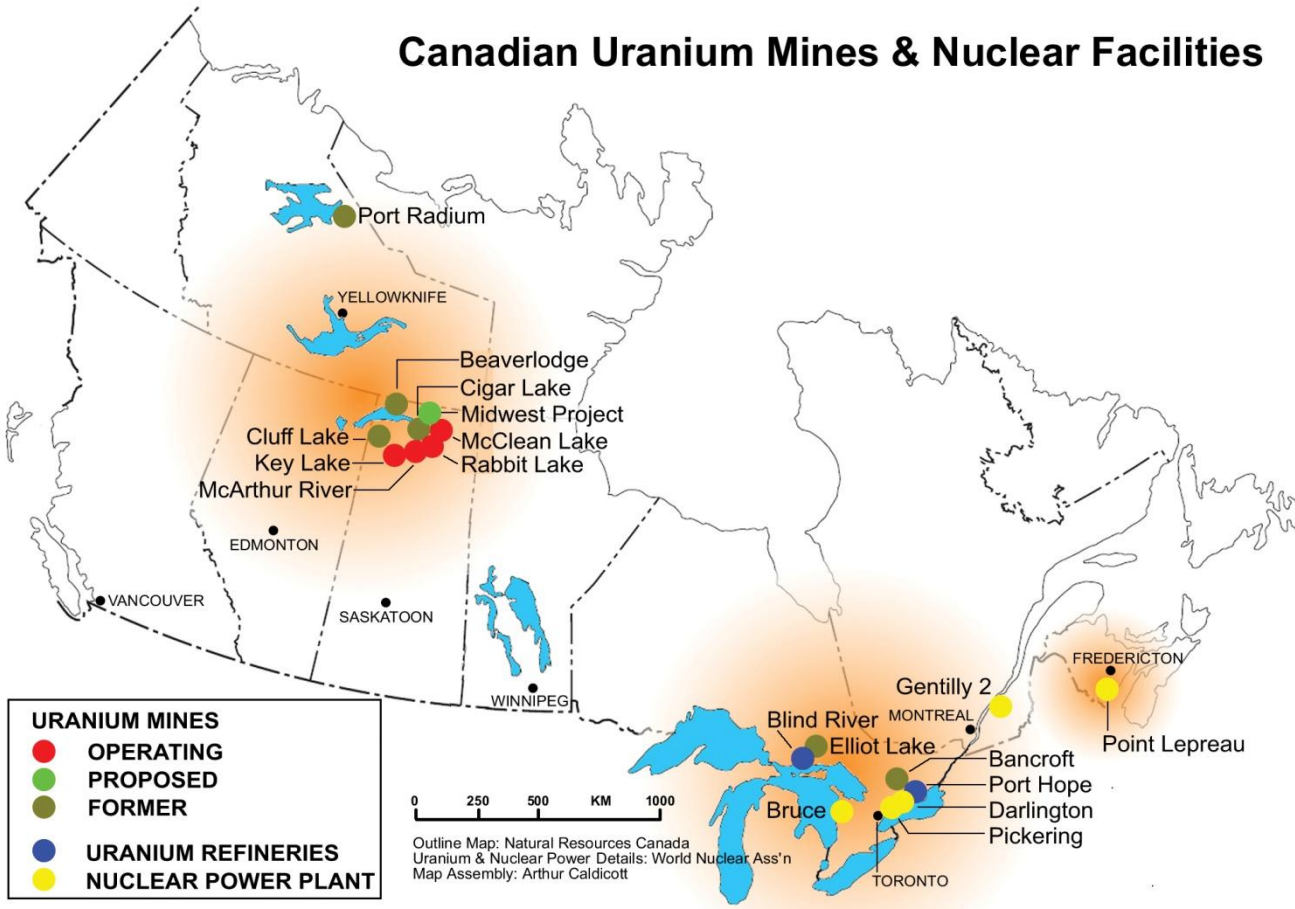
Xstrata **Zinc Canada**: Bracemac-McLeod **Mine** Construction

Uran

McClean Lake, Canada

Canadian Uranium Mines & Nuclear Facilities

Diamanty

Diavik Mine, Canada

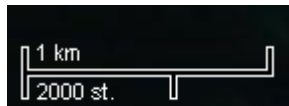

Diavik

Most

Černá a barevná metalurgie

- Rozvoj je umožněn obrovskými zásobami surovin a energie
- Černá metalurgie se soustřeďuje od Ontaria (Hamilton – polovina produkce, Sault St. Marie – pětina produkce), železná ruda je vlastní
- Barevná metalurgie se zaměřuje na výrobu hliníku, největší produkci má Québec / Quebec (Arbida), bauxit se dováží
- Další obory barevné metalurgie v menších městech (měď, zinek, olovo, kadmium)
- Uran se zpracovává v místech těžby (Uranium City) a v Ontariu v blízkosti ekonomických center země (Port Hope východně od Toronta)

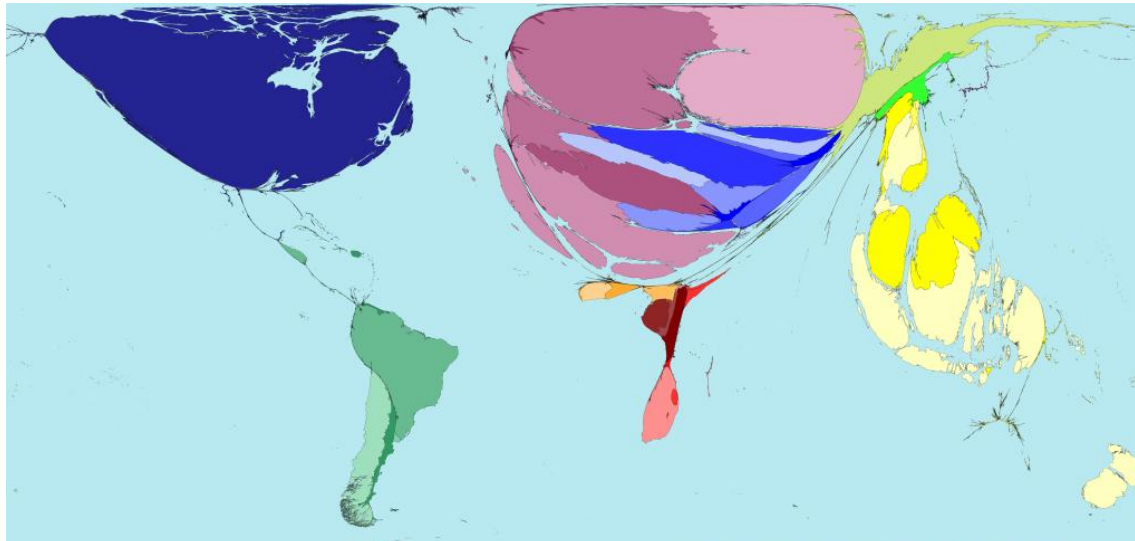

Strojírénství a elektrotechnika

- Hlavní průmyslové odvětví
- Zaměřuje se na obory spojené s dopravou a energetikou
- Výroba automobilů – přesahy amerických firem (Ford, Chrysler, General Motors), vlastní kanadské značky ne
  - Centra: Montreal, Hamilton, Oshawa, Windsor (leží naproti Detroitu)
- Vyrábějí se i letadla (Toronto, Winnipeg, Montreal) a lodě (Vancouver, Victoria, Toronto, Montreal, Quebec)
- Výrazná je i výroba strojů pro potřeby papírenského průmyslu, těžební zařízení pro ropu, zařízení pro jadernou energetiku

Dřevozpracující průmysl, výroba papíru a celulózy

- Velmi bohaté zdroje
  - Lesy zabírají polovinu plochy země, přes 80 % lesů tvoří jehličnany
  - Těžba dřeva je pod přísnou kontrolou, lesy jsou využívány „udržitelně“
- Polovina produkce dřeva připadána Britskou Kolumbii, pětina na Québec/Quebec
- Na prvních místech ve světě je Kanada v produkci **celulózy a novinového papíru (vyváží se do USA), vyrábí se i nábytek, stavební řezivo, apod.**
- Největší centra: Vancouver, Prince George, Edmonton, Ottawa

Zahraniční vztahy

- Dlouhodobě aktivní bilance zahr. obchodu, jednoznačně nejdůležitějším obchodním partnerem jsou **USA** (82 % exportu a 69 % importu), na druhém místě **EU** (8 % / 10 %)
- Tradičními vývozními artikly jsou **zemědělské produkty**, dnes je ale podíl na vývozu nízký (kolem 5 %)
- Podobný je podíl **dřeva** na exportu
- Dnes převažují **průmyslové výrobky** (asi 2/3 vývozu):
  - Stroje a zařízení pro průmysl (1/5)
  - Automobily a dopravní prostředky (1/5)
  - Průmyslové výrobky (hlavně papír)
- Čtvrtinu exportu tvoří **paliva a rudy**